

УКРАЇНСЬКІ ГОВІРКИ БУКОВИНИ У СВІТЛІ МОВОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Стаття „Українські говірки Буковини у світлі мовознавчих досліджень”, надрукована у цьому випуску „Наукового вісника Чернівецького університету” – остання праця вченого. Він приніс її до редакції 5 квітня 2011 р., а 8 квітня перестало битися його натружене серце. Костянтин Федорович покинув цей світ, сповнений творчого натхнення, а головне бажання трудитися на благо рідної діалектології. Вічна йому пам'ять.

Українські говірки Буковини належать до старожитніх. Територією їх поширення є споконвічна українська земля в центрі Європи, яка відома під назвою Буковіна (край буюкових лісів).

Буковина була складовою частиною Київської Русі, після розпаду якої до середини XIV століття була в складі Галицького, потім – Галицько-Волинського князівства.

Протягом століть тут у центрі Європи перехрещувались важливі торгові та військові шляхи, стикались гострі життєві інтереси різних народів, багатьох держав. Саме тому на протязі другого тисячоліття нової ери державна приналежність Буковини мінялася десять разів: Київська Русь, Галицьке та Галицько-Волинське князівство, Угорщина, Польща, Молдавське князівство, Туреччина, Австрія, Румунія, Радянський Союз, Україна.

Міждержавні кордони в ті часи на догоду різним окупантам ділили і шматували ці землі в різних напрямках з півдня на північ, зі сходу на захід. Все це в певній мірі позначилось на особливостях мовлення населення краю, бо змінювались можливості контактування говірок Буковини з іншими українськими діалектами суміжних територій, мінялися також у різні часи контакти буковинських говірок з іншими мовами.

Був час, коли гуцульські говірки знаходились у трьох державах одночасно – Польщі, Угорщині, Молдові. Зараз вони в двох державах – Україні та Румунії. Буковинські говірки зараз мають поширення в Україні та Румунії.

При всьому цьому усне мовлення жителів Буковини розвивалось в єдиному річищі української мови. Населення краю зберегло свій найдорожчий скарб – рідну українську мову, що зрештою дало можливість об'єднатись з іншими українськими землями в єдиній українській державі.

Разом з цим у мовленні населення краю збереглося багато архаїчних рис та виникло чимало місцевих діалектних інновацій, появилася певна кількість лексичних запозичень з інших мов як сусідніх, так і віддалених.

Саме через згадані причини наукове дослідження цих говірок є важливим, бо дає багатий матеріал для вивчення історії української мови, розвитку закономірностей міжмовних контактів та їх наслідків.

Наукове вивчення українських говірок Буковини почалося пізно. Причиною цього була відсутність української державності, війни, мовна політика різних окупаційних режимів, що панували в цьому краї на протязі багатьох століть.

Перші наукові розвідки про українські говірки Буковини з'явилися лише в другій половині XIX століття.

Коли ми пишемо *українські говірки Буковини*, то маємо на увазі, що назва регіону *Буковина* не збігається територіально з терміном *буковинські говірки*. Це тому, що західна частина Буковини – весь Путилський район та прилеглі до нього села Вижницького району – це *ареал гуцульських говірок* Північної Буковини. Східна частина Вижницького району, Кіцманський, Заставнівський, Глибоцький, Сторожинецький, Новоселицький, Хотинський райони та західна частина Кельменецького району – це *ареал буковинських говірок*. Східна частина Кельменецького району та весь Сокирянський район – це *продовження ареалу подільських говірок* на території Чернівецької області, основна територія якого знаходиться на північ від Дністра, тобто на Поділлі.

Південна частина Буковини знаходиться у складі Румунії. Це два повіти: Сучасвський та Ботошанський. У гірській частині Сучасвського повіту існує компактний *ареал гуцульських говірок*. У низинній частині Сучавського повіту та в Ботошанському повіті поширені *буковинські говірки*.

Дослідження з лексики буковинських говірок

Перші дослідження буковинських говірок появилися в другій половині XIX століття у працях науковців Чернівецького університету, де, починаючи з 1880 року працювала перша в Україні кафедра української мови. Проінформовано про окремі особливості усного мовлення носіїв буковинських та гуцульських говірок.

Koluzniacki E. Romanische Elemente im Kleinrussischen. – Wien, 1879. У праці описано деякі лексичні запозичення з румунської мови в українських говірках Буковини.

Шаравольський І. Румунські запозичені слова в українській мові // Збірник заходознавства. – Київ, 1929.

Scheludko D. Rumänische Elemente im Ukrainische // Balkan-Archiv, bd. II. – Leipzig, 1926.

Відомо, що Юрій Федькович уклав невеликий словник на матеріалі говірок Буковини, який не був виданий.

Перша світова війна 1914–1918 років, після якої мала місце окупація Буковини Румунією, в 1918–1940 роках, коли все українське на Буковині переслідувалося, потім Друга світова війна 1941–1945 років стали перешкодою в дослідженні українських говірок Буковини. Ця праця поновилася після Другої світової війни у Чернівецькому державному університеті.

У 1948 році завідувач кафедри української мови ЧДУ О. Н. Савченко започаткував працю „Словник буковинських говірок”. До роботи були залучені всі викладачі кафедри, а також студенти-буковинці. З лексики писалися дипломні та курсові роботи, нагромаджували діалектний лексичний матеріал, але без певної програми. Тільки в 1957 році під керівництвом професора І. Г. Чередниченка було розроблено та видано брошуру „Програма-питальник для збирання матеріалів до обласного словника буковинських говірок”. – Чернівці, 1957. – 32 с. Програма містила 869 питань з лексики. Картотеку до словника почали складати ще з 1948 року. Після появи програми ця робота набула більшої наукової організації праці.

Спочатку під керівництвом доцента В. А. Прокопенко з 1971 року по 1979 рік було видано на окремі літери шість випусків „Матеріали до словника буковинських говірок” за участю всіх працівників кафедри української мови ЧДУ. Було випущено в шести випусках словникові матеріали від А до О. Видати наступні випуски стало в радянський час після 1979 року неможливо. Праця над словником припинилась.

Тільки в незалежній українській державі зусиллями завідувача кафедри української мови Чернівецького державного університету, професора *Ніни Василівни Гуйванюк* було видано „Словник буковинських говірок”. – Чернівці, 2005. – 687 с. У словнику 11 816 діалектних слів. Праця над словником тривала 57 років.

Співавтори праці: проф. Бабич Н. Д., доц. Бузинська В. О., проф. Герман К. Ф., проф. Гуйванюк Н. В., доц. Зінченко І. В., проф. Карпенко Ю. О., доц. Лук'янюк К. М., доц. Перепелиця С. С., доц. Прокопенко В. А., доц. Рабанюк Л. С., доц. Руснак Н. О., проф. Скаб М. С., проф. Скаб М. В., викл. Яківчик В. В.

Валентина Адольфівна Прокопенко написала кандидатську дисертацію на тему „Лексика буковинських говірок”. – Чернівці, 1960. Праця не видана, але на її основі опубліковано низку наукових статей:

Прокопенко В. А. *Архаїзми в складі лексики буковинських говірок // Питання історичного розвитку української мови.* – Харків, 1962. – С. 335–343.

Прокопенко В. А. *Вплив російської мови на буковинські говірки // Тези доповідей VI української славистичної конференції.* – Чернівці, 1964. – С. 36–37.

Прокопенко В. А. *Давньоруський лексичний елемент у сучасних буковинських говірках // Питання історичного розвитку української мови. Тези доповідей Міжвузівської наукової конференції.* – Харків, 1959. – С. 101–102.

Прокопенко В. А. *Деякі особливості сільськогосподарської лексики буковинських говірок // Наукові записки Чернівецького університету. Збірник робіт аспірантів.* – Вип. 4. – 1958. – С. 51–71.

Прокопенко В. А. *Зміни лексичного складу буковинських говорів у радянський період // Тези доповідей міжвузівської наукової конференції, присвяченої 25-річчю возз'єднання Північної Буковини з Українською РСР.* – Чернівці, 1965. – С. 144–146.

Прокопенко В. А. *К характеристике лексического состава буковинских говорів // Научный ежегодник Черновицкого университета за 1956 г.* – Т. 1. – Кн. 1. – Черновцы, 1957. – С. 230–235.

Прокопенко В. А. *Лексика буковинских говорів (на материале обследования северо-восточных районов Черновицкой области).* – Харьков, 1961. – 21 с.

Прокопенко В. А. *Лексика весільного обряду в буковинських говірках* // Тези доповідей ХХ наукової сесії. Секція філологічних наук. – Чернівці, 1964. – С. 43–46.

Прокопенко В. А. *Лексика говірок та піднесення культури мови населення Буковини* // Розвиток економіки і культури Радянської Буковини. – Львів, 1969. – С. 149–152.

Прокопенко В. А. *Назви одягу, взуття та головних уборів у буковинських говірках* // Наукові записки Чернівецького університету. Серія філологічних наук. Питання історії та діалектології східнослов'янських мов. – Т. 42. – Вип. II. – Кн. II. – Львів, 1961. – С. 45–61.

Прокопенко В. А. *Назви предметів домашнього вжитку в буковинських говірках* // Тези доповідей ХХІ наукової сесії. Секція філологічних наук. – Чернівці, 1965. – С. 3–6.

Прокопенко В. А. *Назви спорідненості та свояцтва в буковинських говірках* // Наукові записки Чернівецького університету. Серія філологічних наук. – Т. 31. – Вип. 7. – Чернівці, 1958. – С. 139–151.

Прокопенко В. А. *Назви хвороб, способів їх лікування та лікувальних установ у буковинських говорах* // Матеріали ХІХ наукової сесії. Секція філологічних наук. Тези доповідей. – Чернівці, 1963. – С. 6–7.

Прокопенко В. А. *О составе специфической глагольной лексики буковинских говоров* // Тезисы докладов ХІV отчетно-научной сессии профессорско-преподавательского состава. – Черновцы, 1958. – С. 182.

Прокопенко В. А. *Одиниці виміру довжини і площі в буковинських говірках* // Міжвузівська наукова конференція з питань укладання обласних діалектних словників. Тези доповідей. – Чернівці, 1960. – С. 21–23.

Прокопенко В. А. *Про дієслівну лексику буковинських говірок* // Праці Х Республіканської діалектологічної наради. – Київ, 1961. – С. 95–104.

Прокопенко В. А. *Про укладання словника буковинських говорів* // Тези доповідей міжвузівської ювілейної наукової конференції, присвяченої 25-річчю возз'єднання Північної Буковини з Українською РСР. – Чернівці, 1965. – С. 143–144.

Прокопенко В. А. *Семантичні діалектизми в буковинських говорах* // Тези доповідей ХХІІ наукової сесії. Секція філологічних наук. – Чернівці, 1966. – С. 3–6.

Прокопенко В. А. *Стара суспільно-політична лексика в буковинських говірках* // Научный ежегодник Черновицкого университета за 1958 г. – Черновцы, 1960. – С. 136–138.

Прокопенко В. А. *Областной словарь буковинских говоров* // Карпатская диалектология и ономастика. – Москва, 1972. – С. 411–477.

Герман К. Ф., Прокопенко В. А. *Об изучении наименований посуды в карпато-украинских говорах* // Справочно-информационные материалы по ОКДА. – Москва, 1979. – С. 41–46.

Наступний період у житті і творчості В. А. Прокопенко пов'язаний з роботою над редагуванням та виданням праці „Матеріали до словника буковинських говірок”. Випуск перший (букви А, Б, В, Г). – Чернівці, 1971. – 98 с. Випуск другий (букви І, Д, Е, Є, Ж). – Чернівці, 1971. – 58 с. Випуск третій (букви З, И, І, Ї, Й). – Чернівці, 1972. – 85 с. Випуск четвертий (буква К). – Чернівці, 1976. – 119 с. Випуск п'ятий (букви Л, М). – Чернівці, 1978. – 99 с. Випуск шостий (букви Н, О). – Чернівці, 1979. – 107 с. Матеріали до словника видавалися у співробітництві з усіма членами кафедри української мови ЧДУ.

Лексику буковинських говірок вивчали й інші науковці.

Станівський М. М. *Вплив сучасної української літературної мови на українські говірки Буковини* // Республіканська наукова конференція, присвячена вивченню закономірностей розвитку усної форми української літературної мови. Тези доповідей. – Полтава, 1965. – С. 54–57.

Павлюк Є. Я. *Об изучении молдавских элементов в украинских говорах Буковины* // Тези доповідей ХХІІ наукової сесії. Секція філологічних наук. – Чернівці, 1966. – С. 85–86.

Павлюк Є. Я. *Деякі особливості міждіалектних контактів на Буковині* // Розквіт економіки і культури Радянської Буковини. – Львів, 1969. – С. 153–155.

Колісник І. С. *Місцева хліборобська лексика буковинських говірок* // Діалектологічний бюлетень. – Вип. 8. – Київ, 1961. – С. 64–71.

Карпенко Ю. О. *Деякі назви культурних рослин у буковинських говірках* // Наукові записки Чернівецького університету. Серія філологічних наук. – Т. 31. – Вип. 7. – Чернівці, 1958. – С. 105–120.

Карпенко Ю. О. *Лексика огородництва в буковинських говорах* // Тезисы докладов ХІІІ отчетно-научной сессии профессорско-преподавательского состава. – Черновцы, 1957. – С. 241–243.

Лимаренко В. С. *Міжговіркові відмінності в лексичі на території Чернівецької області* // Міжвузівська наукова конференція з питань укладання обласних діалектних словників. Тези доповідей. – Чернівці, 1960. – С. 23–35.

Герман К. Ф. *Полонізми в буковинських та гуцульських говірках* // Міжнародна наукова конференція: Bukovina – Europa w miniaturze. Praca zbiorowa. – Warszawa, 1995. – С. 107–112.

Герман К. Ф. *Имена прилагательные в системе восточнославяно-молдавских языковых заимствований* // *Общекарпатский диалектологический атлас. Лингвистические и этнографические аспекты* / Институт славяноведения и балканистики АН СССР, Институт языка и литературы АН Молдавской ССР. – Кишинёв, 1976. – С. 115–122.

Герман К. Ф. *Семантичні типи та способи утворення лексики різьбярства* // *Культура та побут населення українських Карпат.* – Ужгород, 1965. – С. 121–123.

Традиційна гуцульська лексика, пов'язана з тваринництвом широко представлена у книзі: Тетяна Ястремська. *Традиційне гуцульське пастухування* // Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 2008. – 423 с. У книзі містяться серед інших діалектні слова з 13-ти гуцульських говірок Буковини.

Українські говірки Південної Буковини досліджують мовознавці з Румунії.

І. Робчук вивчав лексичні запозичення з румунської мови:

Robciuc Ion. *Raporturile lingvistice româno-ucrainene. Elemente românești în ucraineană.* – București, 1996. – 264 с.

Робчук І. *Вплив української мови на румунську лексику* // Іван Робчук. Студії і статті. – Бухарест, 1999. – С. 255–260.

Робчук І. *Вивчення українських говірок Румунії. Лексика з погляду її походження* // Іван Робчук. Студії і статті. – Бухарест, 1999. – С. 163–184.

Робчук І. *Румунські слова в українській мові на Буковині* // Іван Робчук. Студії і статті. – Бухарест, 1999. – С. 251–286.

Робчук І. *Словник говірки села Маріцея Сучавського повіту* // Іван Робчук. Студії і статті. – Бухарест, 1999. – С. 187–205, 208–230.

Lobiuc I. *Influența limbii ucrainene în daco-română (pe baza ALR), rezumatul tezei de doctorat.* – Iași, 1978.

Lobiuc I. *Elemente românești în terminologia păstoritului și a creșterii vitelor la huțuli* // *Romanoslavica*, XVIII. – București, 1972. – С. 109–134.

Rebusara Ioan. *Limba huțulilor din Bucovina* // *Huțuli o minoritate din Bucovina.* – Suceava, 1999. – 104 с.

Горбач Олекса. *Південнобуковинська гуцульська говірка і діалектний словник села Бродина, повіту Радівці (Румунія)* // Зібрані статті. VIII. Історія мови. Діалектологія. Лексикологія. – Мюнхен, 1997. – С. 123–275.

Горбач О. *Південнобуковинська говірка села Мелешовці бл. Радовець (Румунія)* // Зібрані статті. VIII. Історія мови. Діалектологія. Лексикологія. – Мюнхен, 1997. – С. 224–376.

Гуцульські говірки. Короткий словник / Відп. ред. Я. В. Закревська. – Львів, 1997. – 232 с.

Карпатський диалектологический атлас. Карпаты. Інститут славяноведения АН СССР. Авт. кол.: С. Б. Бернштейн, В. М. Иллич-Свитыч, Г. П. Клепикова, Т. В. Попова, В. В. Усачёва. — Москва, 1967. – 212 карт.

Карпатський диалектологический атлас. Комментарии. Інститут славяноведения АН СССР. Авт. кол.: С. Б. Бернштейн, В. М. Иллич-Свитыч, Г. П. Клепикова, Т. В. Попова, В. В. Усачёва. — Москва, 1967. – 272 с.

Общекарпатский диалектологический атлас. Вып. 1. Відп. ред. Р. Удлер. – Кишинёв, 1989.

Общекарпатский диалектологический атлас. Вып. 2. Ред.: С. Б. Бернштейн, Г. П. Клепикова. – Москва, 1994.

Общекарпатский диалектологический атлас. Вып. 3. Ред.: Я. Ригер. – Варшава, 1991.

Общекарпатский диалектологический атлас. Вып. 4. Ред.: Я. В. Закревська. – Львів, 1993.

Общекарпатский диалектологический атлас. Вып. 5. Ред.: Ивор Рипка. – Братислава, 1997.

Общеславянский лингвистический атлас. Вып. 1. Животный мир. Ред.: Р. И. Аванесов. – Москва, 1988.

Общеславянский лингвистический атлас. Вып. 2. Животноводство. Ред.: J. Siatkowski. – Варшава, 2000.

Общеславянский лингвистический атлас. Вып. 3. Растительный мир. Ред.: J. Siatkowski. – Варшава, 2000.

Савченко З. Н. *Немецкие лексические заимствования в украинских говорах Буковины* // Научный ежегодник Черновицкого университета за 1959 г. – Т. 1. – Вып. 2. – Черновцы, 1957. – С. 314–318.

Атлас української мови. Волинь, Наддністрянщина, Закарпаття і суміжні землі. – Т. II. / За ред. Я. В. Закревської. – Київ, 1988. – 520 с.

- Гриценко П. Ю. *Моделювання системи діалектної лексики*. – Київ, 1984.
- Гриценко П. Ю. *Ареальне варіювання лексики*. – Київ, 1990.
- Vincenz A. *Le substrat roumain dans les Carpathes du Nord* // Communications et rapports du Premier Congrès International de Dialectologie generale. Louvain du 21 an 25 août. – Bruxelles 26 et 27 août 1960, Troisieme partie, Louvain, 1965. – P. 144–153.
- Vincenz A. Les elements roumains du lexique houtzoulle. 2. Les noms de personnes en roumain. 3. La toponimie des Carpathes du Nord. – Paris. Centre roumain de recherches le Paris. – 1959. – 23 p.
- Кобилянський Б. Гуцульський говір та його відношення до говору Покуття // Український діалектологічний збірник. – Кн. 1. – Київ, 1928.
- Кобилянський Б. Діалект і літературна мова. — Київ, 1960.
- Nazwy geograficzne Huculszezny. – Краків, 1950.
- Котик Л. Г. *Українсько-румунські лексичні паралелі у діалектному мовленні мешканців с. Маморниця Герцаївського району Чернівецької області* // Українська мова на Буковині: минуле і сучасне: Матеріали II Всеукраїнської наукової конференції (24–26 вересня 1998 р., м. Чернівці). – Чернівці, 1998. – С. 150–152.
- Бабич Н. Д. *Діалектна фразеологія як джерело краєзнавства* // Слово і доля. Збірник на пошану Уляни Єдлінської / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. – Львів, 2005. – С. 207–232.
- Хобзей Н. *Гуцульська міфологія: етнолінгвістичний словник*. – Львів, 2002. – 216 с. У цій праці вміщено матеріали з 10-ти говірок буковинської Гуцульщини.
- Герман К. Ф. *Лінгвогеографічне дослідження гуцульського діалекту* // Вісник Прикарпатського національного університету. Філологія. – Вип. XXV–XXVI. – Івано-Франківськ, 2010. – С. 3–5.
- Герман К. Ф. *Розвиток лексики українських говірок Буковини в XX столітті* // Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія. – Вип. 428–429. – Чернівці, 2008. – С. 107–110.
- Герман К. Ф. *К вопросу о развитии пастушеской терминологии в славянских языках* // Общеславянский лингвистический атлас: Материалы и исследования. – Москва: Наука, 1979. – С. 37–45.
- Герман К. Ф. *Українське діалектне мовлення в топонімії, гідронімії Східних Карпат, Прикарпаття, Придністров'я та Нижнього Придунав'я* // Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія. – Вип. 170–171. – Чернівці, Рута, 2003. – С. 18–23.
- Герман К. Ф. *Етнонім гуцул у контексті антропонімії регіону Східних Карпат* // Діалектологічні студії. 7. Традиції і модерн / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. – Львів, 2008. – С. 17–24.
- Герман К. Ф. *Взаємозв'язок між антропонімією та етнологією в українських говірках Буковини* // Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія. – Випуск 356–359. – Чернівці, Рута, 2007. – С. 25–30.
- Регіуш Корнелій. *Українські говірки Сучавського повіту*. Докторська дисертація. – Бухарест, 1976. Опис фонетики, морфології та лексики.
- Герман К. Ф. *Полонізми у буковинських та гуцульських говірках української мови* // Bukowina. Blaski i cienie „Europy w miniaturze” / Instytut filologii słowiańskiej Uniwersytetu warszawskiego / Praca zbiorowa pod redakcją Kazimiera Feleszki. – Warszawa; Energia, 1995. – С. 107–112.
- Герман К. Ф., Пркопенко В. А. *Об изучении наименований деревянной посуды в карпато-украинских говорах* // Справочно-информационные материалы по Общекарпатскому диалектологическому атласу. 2. / Институт славяноведения и балканистики АН СССР. – М., 1979. – С. 41–46.
- Герман К. Ф. *Семантичні типи та способи творення лексики різьбярства* // Культура і побут населення українських Карпат. – Ужгород, 1972. – С. 121–123.

Фонетика

Перші принагідні спостереження над окремими явищами фонетики буковинських говірок належать перу Івана Верхратського, який у 1908 році опублікував статтю *Дещо до говору буковинсько-руського* // Zbornik u slavu Vatroslava Jagića. – Berlin, 1908. – С. 423–432.

Хоча польський дослідник 20–30 років ХХ століття Й. Янов українських говірок на території Буковини не досліджував, але окремі його статті дотично мають стосунок до них. Це, зокрема праці Janów J. *Z fonetyki gwar huculskich* // Symbolae grammatikae in honore Joanie Rozwadowski. – Cracoviae, 1928. – Т.2. Janów J. *Ze stosunków językowych rusko-rumuńskich* // Sprawozdania Towarzystwa Naukowego we Lwowie. – 1927. – Т.1.

Опис окремих рис фонетики буковинських та гуцульських говірок на території Буковини знаходимо в праці: *Карта українських говорів з поясненнями*. – Варшава, 1933. – 20 с.

Повніші відомості маємо в публікаціях: Леонова М. В. *Голосні звуки в буковинських говорах* // Матеріали XIX наукової сесії Чернівецького університету. Секція філологічних наук. Тези доповідей. – Чернівці, 1963. – С. 5–6.

Леонова М. В. *До характеристики говірок північних районів Буковини* // Питання історії і діалектології східнослов'янських мов. – Чернівці, 1958. – С. 89–104.

Леонова М. В. *Спільні риси буковинських та інших говірок південно-західного наріччя української мови* // Научный ежегодник Черновицкого университета за 1959 г. – Черновцы, 1960.

Перші спроби повного опису фонологічних систем українських говірок маємо в працях:

Жилко Ф. Т. *Фонологічні особливості вокалізму українських діалектів* // Українська діалектологія і ономастика. – К., 1964.

Жилко Ф. Т. *Фонологічні особливості української мови в порівнянні з іншими слов'янськими*. – К, 1963. – 36 с.

Жилко Ф. Т. *Нариси з діалектології української мови*. – К, 1966. – 308 с.

Жилко Ф. Т. *Говори української мови*. – К., 1958. – 172 с.

Бевзенко С. П. *Українська діалектологія*. – К., 1980. – 246 с.

Герман К. Ф. *Взаємодія української літературної мови з територіальними діалектами*. – Чернівці, 1983. – 74 с.

Герман К. Ф. *Атлас українських говірок Північної Буковини. Фонетика. Фонологія*. – Чернівці, 1995. – 410 с.

Герман К. Ф. *Українські говірки Північної Буковини в історичному та лінгвогеографічному аспекті. Фонетика, фонологія*. – Чернівці, 1995. – 392 с.

Герман К. Ф. *Буковинсько-молдавські грамоти XIV – XVII ст. – пам'ятки староукраїнської мови* // До витоків назви краю Буковина: Тези доповідей історико-краєзнавчої конференції. – Чернівці, 1992. – С. 100–101.

Герман К. Ф. *До історії усічених слів у говірках української мови* // XIV Республіканська діалектологічна нарада: Тези доповідей. – К., 1977. – С. 66–67.

Герман К. Ф. *Интерферентная диалектная зона лингвогеографическом освещении* // Среднерусские говоры. – Калинин, 1986. – С. 3–9.

Герман К. Ф. *Система ударного вокализма гуцульских говоров украинского языка на территории Черновицкой области* // Совещание по „Общеславянскому лингвистическому атласу” // Тезисы докладов. – Москва, 1972. – С. 58–60.

Гнатюк В. *Народні оповідання про опришків* // Етнографічний збірник наукового товариства ім. Шевченка. – Львів, 1910. – Т. 26.

Говори української мови. Збірник статей. – Київ, 1977. – 590 с.

Савченко З. Н. *К вопросу о звуковых изменениях немецких заимствований в буковинских говорах* // Научный ежегодник Черновицкого университета за 1957 г. – Черновцы, 1958. – С. 270–272.

Значний внесок у вивчення українських говірок Південної Буковини зробили науковці Румунії.

Seserman-Regus A. *Consideratii privind graiurile ucraiene din judetul Suceava*. – Bucuresti, 1976. (Автореферат дисертації).

Регуш К. *Українські говірки Сучавського повіту*. – Бухарест, 1976. (дисертація).

Rebusarță Joan. *Limba hutulilor din Bucovina* // Hutuli o minoritate din Bucovina. – Suceava, 1999. – 104 с.

Ravliuk M., Robciuc I. *Pzpozitiile in graiurile ucraiene (bucovinene si hutule) din nordul Moldovci* // Studii de slavistică. – Vol. II. – Bucuresti, 1971 – С. 217–254.

Робчук І. *Рефлекси давніх [o, e] в нових закритих складах в українських говірках Румунії* // Робчук І. Студії і статті. – Бухарест, 1999. – С. 35–44.

Pătrut I. *Fonetica, jraiului hutul din valea Sucevci*. – Bucuresti, 1957.

Герман К. Ф. *Межі давніх українських діалектних ареалів у Східних Карпатах та Придунав'ї* // Український діалектологічний збірник, К., 1997. – Кн. 3. – С. 250–255.

Герман К. Ф. *Українське діалектне мовлення в топонімії та гідронімії Східних Карпат, Прикарпаття, Придністров'я та Нижнього Придунав'я* // Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія. – Вип. 170–171. – Чернівці, 2003. – С. 18–23.

Герман К. Ф. *Континуація праслов'янських голосних у діалектах української мови* // Науковий вісник Чернівецького університету: Слов'янська філологія. – Випуск 87. – Чернівці, 2000. – С. 94–100.

- Герман К. Ф. *Походження та класифікація українських говірок Буковини* // Всеукраїнська наукова конференція „Українська мова на Буковині”: Тези доповідей. – Чернівці, 1994. – С. 3–7.
- Герман К. Ф., Горюк Г. Д. *Особливості звукової системи говірки села Виженка Чернівецької області* // Проблеми історії та культури української мови. – Чернівці, 1993. – С. 57–67.
- Залеський А. М. *Розрізнення [a] – [e] після середньоязикового [j] в південно-західних говорах української мови* // Мовознавство. – 1978. – № 4. – С. 48–56.
- Залеський А. М. *Парадигматичні і синтагматичні умови функціонування у гуцульському говорі* // Фонетична, морфологічна і лексична система українських говорів. – Київ, 1983. – С. 3–39.
- Залесский А. Н. *Фонетическая интерпретация отдельных явлений вокализма юго-западных говоров украинского языка* // Совещание по Общеславянскому лингвистическому атласу. – Москва, 1867.
- Залеський А. М. *Фонетична інтерпретація наслідків перезвуку а-у в говорах української мови* // Мовознавчі студії. – К., 1969.
- Залеський А. М. *Частка -ся в південно-західних говорах української мови* // Українська діалектна морфологія. – К., 1969. – С. 34–108.
- Закревська Я. В. *Явище протези в західних говорах української мови* // Дослідження і матеріали з української мови. – К., 1961. – Т. 4. – С. 66–73.
- Закревська Я. В. *Епентетичні звуки в українських говорах*. На матеріалі II Т. Діалектологічного атласу української мови. – К.: Вид-во АН УРСР, 1963. – Т. 5. – С. 62–69.
- Залеський А. М. *Вокалізм південно-західних говорів української мови*. – Київ: Наукова думка, 1973. – 156 с.
- Залеський А. М. *Деякі явища вокалізму покутських говірок з погляду фонології* // Праці XII Республіканської діалектологічної наради. – К.: Наукова думка, 1971. – С. 67–78.
- Залеський А. М. *Континуанти праслов'янських [o] та [a] після м'яких приголосних у говорах української мови* // Мовознавство. – 1973. – № 3. – С. 39–50.
- Залеський А. М. *Палатальні шиплячі в говорах українського язика* // Совещание по Общеславянскому лингвистическому атласу: Тезисы докладов. – Москва, 1973. – С. 26–30.
- Залеський А. М. *Причини ствердіння шиплячих в українській мові* // Мовознавство. – 1982. – № 5. – С. 48–58.
- Залеський А. М. *Про конвергенцію давніх [ы] та [i] в південно-західних говорах української мови* // Праці XIII Республіканської діалектологічної наради. – К., 1973. – С. 34–51.
- Atlasul lingvistic român. Seria noua.* – Т. I-V. – Bucuresti, 1955-1966. Український матеріал тут подано під номером 3666 село Бородину
- Матеріали фонетики українських говірок Північної Буковини представлені також у працях:* Общеславянський лингвистический атлас Серія фонетико-грамматическая. Вып. 1. Рефлексы *é. – Белград, 1988.
- Общеславянский лингвистический атлас* Серія фонетико-грамматическая. Вып. 2а. Рефлексы *ε. – М.: Наука, 1980.
- Общеславянский лингвистический атлас* Серія фонетико-грамматическая. Вып. 2б. Рефлексы *q. – Wroctow-Warszawa-Krakow, 1990.
- Общеславянский лингвистический атлас.* Серія фонетико-грамматическая. Выпуск 3. Рефлексы *ьг *ьг, *ьl, *ьl. – Warszawa, 1994.: Матеріал буковинських говірок в цьому атласі поданий під номерами населених пунктів 487, 496, 497, 498.
- Фонетика українських говірок Буковини представлена також в праці *Атлас української мови. Волинь, Наддністрянщина, Закарпаття і суміжні землі.* – Т. 2. – К.: Наукова думка, 1988. Карті № 1–128.

Морфологія

Словозміна буковинських говірок досліджена частково і фрагментарно, представлена окремими розвідками дослідників з різних питань.

Герман К. Ф. *Словозміна іменників українських говірок Буковини (I-ша відміна)* // Науковий вісник Чернівецького університету. – Вип. 52-53. Слов'янська філологія. – Чернівці: Рута, 1999. – С. 153–160.

Герман К. Ф. *Система відмінювання іменників III відміни в українських говірках Буковини* // Діалектологічні студії 5: Фонетика, морфологія, словотвір / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. – Общкарпатський діалектологічний атлас. – Кишинів: Штиница, 1976. – Львів, 2005. – С. 113–120.

- Герман К. Ф. *Система времени глагола в буковинских и гуцульских говорах украинского языка* // Сөвещание по Общеславянскому лингвистическому атласу. Тезисы. – М., 1973. – С. 53–56.
- Герман К. Ф. *Частицы в украинских говорах Северной Буковины* // Сөвещание по Общеславянскому лингвистическому атласу. Тезисы. – М., 1975. – С. 61–64.
- Герман К. Ф. *Залишки форм двоїни в українських говірках Північної Буковини* // II-га Всеукраїнська наукова конференція, присвячена 200-річчю нової української літератури і літературної мови. – (Чернівці, 24-26 вересня 1998 р.). Матеріали. – Чернівці: Місто, 1998. – С. 141–146.
- Лимаренко В. С. *Словозміна іменників у буковинських говорах* // Научный ежегодник Черновицкого университета. Серия филологических наук. – Черновцы, 1958. – С. 155–157.
- Котик Л. *Спостереження над прикметниковою парадигмою українських говірок Північної Буковини* // Науковий вісник Чернівецького університету: збірник наукових праць. – Вип. 83. Слов'янська філологія. – Чернівці, 2000. – С. 180–184.
- Котик Л. *Діалектні особливості числівникових форми українських говірок Північної Буковини* (на матеріалі „Атласу українських говірок Північної Буковини. Словозміна. Службові слова” К. Ф. Германа) // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. – Випуск 116. Слов'янська філологія. – Чернівці, 2001. – С. 60–63.
- Котик Л. *Усне діалектне мовлення Північної Буковини (словозміна іменників II відміни м'якої та мішаної груп)* // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. – Випуск 117. Слов'янська філологія. – Чернівці, 2001. – С. 180–186.
- Котик Л. *Словозміна іменників II відміни твердої групи в українських говірках Північної Буковини* (на матеріалі праці Германа К. Ф. Атлас українських говірок Північної Буковини. Словозміна. Службові слова. – Т. 2. – 215 с. – Чернівці, 1998) // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: Збірник наукових праць). – Вип. 6. – Ужгород, 2002. – С. 271–275.
- Гажук-Котик Л. *Словозміна іменників III та IV відмін у буковинських говірках* // Лінгвістичні студії: Збірник наукових праць. – Вип. 15. – Донецьк, 2007. – С. 495–499.
- Гажук-Котик Л. Г. *Діалектна специфіка простих числівників буковинських говірок (лінгвогеографічний аспект)* // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова: Збірник наукових праць. – Вип. 4. – К., 2008. – С. 225–230.
- Гажук-Котик Л. Г. *До історії вивчення іменної системи словозміни говірок української мови* // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. – Вип. 428–429. Слов'янська філологія. – Чернівці, 2008. – С. 73–77.
- Гажук-Котик Л. Г. *Ступені порівняння прикметників як комплексна категорія в системі словозміни буковинських говірок* // Діалектна мова: сучасний стан і динаміка в часі. До 100-річчя професора Ф. Т. Жилка: Тези доповідей Міжнародної наукової конференції (5–7 березня 2008 р., Київ). – К., 2008. – С. 52–53.
- Гажук-Котик Л. Г. *Словозміна іменних частин мови в українських говірках Північної Буковини* / Автореферат дисертації. – Чернівці, 2009.
- Pavliuc M., Robciuc I. *Prepozitiile in graiurile ucraianene (bucovinene) din nordul Moldovei* // Studii de slavistică. – Vol. II. – Bucuresti, 1971. – С. 217–254.
- Регуш А., Регуш К. *Прислівники в українських говірках Сучави* // Обрії. – Бухарест, 1984. – С. 187–203.
- Robciuc I. *Interferente morfologice romano-ucraianene* // Actellee celui de-al XII-lea Congres International de Lingvistică si Filologie Romanică. – II. – Bucuresti, 1971. – С. 1109–1112.
- Pavliuc N. *Morphological Regularities of the Ukrainian Dialekts of Northern Moldova (Romania)* // Living Record Essays in Memory of Constantin Bida. – Ottawa: University Press, 1991. – С. 403–417.
- Герман К. Ф. *Имена прилагательные в системе восточнославяномолдавских языков заимствований* // Общекарпатский диалектологический атлас. Лингвистические и этнографические аспекты / Институт славяноведения и балканистики АН ССР. Институт языка и литературы АН Молдавской ССР. – Кишинев, 1976. – С. 115–122
- Закревська Я. В. *Система особових форм дієслова в західних говорах української мови. Теперішній час* // Українська лінгвістична географія. – К., 1966. – С. 119–132.
- Лук'янюк К. М. *Вживання присвійних прикметників у буковинських говірках* // Міжвузівська наукова конференція з проблем синтаксису української мови: Тези доповідей. – Чернівці, 1965. – С. 121–125.
- Лук'янюк К. М. *Словотвір прикметників за допомогою суфікса –овий (-евий) у буковинських говірках* // Матеріали XIX наукової сесії. Секція філологічних наук. – Чернівці, 1963. – С. 18–20.

Лук'янюк К. М. *Словотвір прикметників за допомогою суфікса –ачий у буковинських говірках* // Тези доповідей XX наукової сесії. Секція філологічних наук. – Чернівці, 1964. – С. 49–53.

Лук'янюк К. М. *Пряма суфіксація дієслівних основ у буковинських говорах* // Тези доповідей XXII наукової сесії. Секція філологічних наук. – Чернівці, 1966. – С. 6–9.

Синтаксис складного речення

Герман К. Ф. *Контекстуальна будова мови, її стилістичні ознаки і засоби стилістичного вираження (на матеріалі буковинських говірок)* // Міжвузівська наукова конференція „Питання стилістики української мови у її зв'язку з іншими слов'янськими. – Чернівці, 1963. – С. 31–32.

Герман К. Ф. *Складні речення зі сполучником то в буковинських говірках* // Міжвузівська наукова конференція, присвячена 25-річчю возз'єднання Північної Буковини з Українською РСР: Тези. – Чернівці, 1965. – С. 162–163.

Герман К. Ф. *Складносурядні речення зі сполучником а в буковинських говірках* // Міжвузівська наукова конференція, присвячена 50-річчю Жовтневої соціалістичної революції. – Чернівці, 1969. – С. 178–182.

Герман К. Ф. *Особенности синтаксиса говора села Шепот Путильського району Черновицкой области* // Совещание по Общеславянскому лингвистическому атласу: Тезисы. – Москва, 1870. – С. 14–18.

Герман К. Ф. *Критерії розрізнення омонімічних сполучників і сполучних слів* // Українська мова і література в школі. – 1970. – № 5. – С. 54–57.

Герман К. Ф. *Особливості складного речення у буковинських говірках* // XII Республіканська діалектологічна нарада: Матеріали. – Київ, 1971. – С. 227–282.

Герман К. Ф. *Взаємозалежність компонентів складносурядних речень (на матеріалі буковинських говірок)* // Міжвузівська наукова конференція з проблем синтаксису української мови: Тези доповідей. – Чернівці, 1965. С. 113–117.

Герман К. Ф. *Спільні елементи синтаксису українських говорів і молдавської мови* // Восточнославянско-восточнороманские языковые, литературные и фольклорные связи: Тезисы докладов. – Черновцы, 1966. – С. 7–8.

Герман К. Ф. *Контекстуальні зв'язки у буковинських говорах* // Матеріали XIX наукової сесії. Секція філологічних наук. – Чернівці, 1963. – С. 17–18.

Герман К. Ф. *Складні речення з підрядним означальним сполучником що в буковинських говірках* // Тези доповідей XX наукової сесії. Секція філологічних наук. – Чернівці, 1964. – С. 53–56.

Герман К. Ф. *Безсполучникові складні речення в буковинських говірках* // Тези доповідей XXII наукової сесії. Секція філологічних наук. – Чернівці, 1966. – С. 10–13.

Герман К. Ф. *Особенности сполучників у синтаксисі складного речення буковинських говірок* // XXI наукова сесія Чернівецького університету: Тези. – Чернівці, 1965. – С. 14–18.

Герман К. Ф. *Взаємодія української літературної мови і територіальних діалектів на синтаксичному рівні* // Міжвузівська наукова конференція „Питання взаємодії української літературної мови і територіальних діалектів”: Тези. – Київ, 1972. – С. 93–95.

Герман К. Ф. *Архаїчні конструкції в системі складних речень української мови – нанизування речень* // Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія. – Вип. 382–384. – Чернівці, 2007. – С. 25–30.

Герман К. Ф. *Складносурядні речення з розділовими сполучниками в українських говірках Буковини* // Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія. – Вип. 496–497. – Чернівці, 2010. – С. 69–72.

Герман К. Ф. *Порядок структурних частин у складносурядних реченнях буковинських говірок* // Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія. – Вип. 428–429. – Чернівці, 2008. – С. 107–110.

Герман К. Ф. *Складносурядні речення з єднальними сполучниками в буковинських говірках* // Розмаїття слова і думки. – Чернівці, 2009. – С. 107–119.

Герман К. Ф. *Складносурядні речення з протиставними сполучниками в буковинських говірках* // Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія. – Випуск 475–477. – Чернівці, 2009. – С. 43–50.

Лінгвокогнітивний аспект діалектного тексту досліджувала Н. О. Руснак:

Руснак Н. О. *Лінгвокогнітивні та прагматичні виміри діалектних текстів буковинських говірок* : монографія / Руснак Н. О. – Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2009. – 448 с.

Буковинські говірки : хрестоматія діалектних текстів / [уклад. : Н. Руснак, Н. Гуйванюк, В. Бузинська]. – Чернівці : Рута, 2006. – 383 с.

Руснак Н. О. *Запозичення з української мови у структурі тезауруса-словника носіїв російських говірок на території Чернівецької області* / Н. О. Руснак // Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. – Чернівці : ЧДУ, 1997. – Вип. 13: Слов'янська філологія. – С. 91–97.

Гуйванюк Н. В. *Архетип міфологічного та магічного мислення українців* / Н. В. Гуйванюк, Н. О. Руснак // *Ukrainistika na prahu nového století a tisíciletí: problémy jazyka, literatury, kultury* : sb. př. / red. : P. Lyzanes, M. Najenko. – I. Olomoucké symposium ukrainistů „Ukrainistika na prahu nového stiletí a tisíciletí: problémy jazyka, literatury a kultury” (Olomouc, 15 – 17 listopadu 2001). – Olomouc, 2001. – P. 280–286.

Руснак Н. О. *Лінгво-когнітивний статус порівняльних фразеологізмів в українській мові* / Н. О. Руснак // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. – Чернівці : Рута, 2001. – Вип. 107 : Слов'янська філологія. – С. 64–70.

Руснак Н. О. *Мовомислення буковинців крізь весільні обрядові пісні* / Н. О. Руснак // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. – Чернівці: Рута, 2002. – Вип. 146 – 147 : Слов'янська філологія. – С. 217–223.

Руснак Н. О. *Діалектний текст як об'єкт лінгвістичного дослідження* / Н. О. Руснак // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. – Чернівці: Рута, 2003. – Вип. 170 – 171 : Слов'янська філологія. – С. 42–48.

Гуйванюк Н. В. *Діалектний текст як лінгво-когнітивна одиниця* / Н. В. Гуйванюк, Н. О. Руснак // Українська мова. – 2003. – № 2 (7). – С. 102–110.

Руснак Н. О. *Діалектні тексти як вияв екзистенційних знань* / Н. О. Руснак // Мовознавство: зб. наук. ст.: матеріали V конгресу Міжнар. асоціації україністів (Чернівці, 26 – 27 серп. 2002 р.) / Ін-т укр. мови НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці : Рута, 2003. – С. 393–394.

Руснак Н. О. *Глибина структура діалектних текстів* / Н. О. Руснак // Семантика мови і тексту: зб. ст.: матеріали VIII Міжнар. наук. конф. (Івано-Франківськ, 22 – 24 жовт. 2003 р.) / редкол. : В. І. Кононенко (голова) та [ін.]. – Івано-Франківськ : Плай, 2003. – С. 436–439.

Руснак Н. О. *Лінгвальний статус діалектного тексту* / Н. О. Руснак // Українське мовознавство : зб. наук. праць / голов. ред. А. К. Мойсієнко. – К.: Вид. дім Дмитра Бураго, 2004. – Вип. 29 – 30. – С. 186 – 190.

Руснак Н. О. *Професійний діалектний текст у буковинських говірках* / Н. О. Руснак // Буковинський історико-етнографічний вісник / ред. В. М. Ботушанський. – Чернівці: Прут, 2004. – Вип. 6. – С. 272 – 278.

Гуйванюк Н. В. *Украинские заимствования в структуре диалектных текстов русских „островных” говоров на Буковине: фрагмент тезауруса-словаря* / Н. В. Гуйванюк, Н. А. Руснак // *Европейские языки: историография, теория, история: межвуз. сб. науч. работ* / отв. ред. : В. И. Макаров, Г. П. Пальчун. – Елец : ЕГУ им. И. А. Бунина, 2005. – Вып. 5. – С. 43–55.

Гуйванюк Н. В. *Межъязыковые связи в диалектных текстах русских „островных” говоров на Буковине* / Н. В. Гуйванюк, Н. А. Руснак // *Вісник Брєсцкага універсітэта* / ад. рэд. У. А. Сенькавец. – Брєст: Выдавецтва Брєсцкага універсітэта. Серыя філалагічныя навукі. – 2005. – № 2 (2). – С. 95–104.

Руснак Н. О. *Когнітивна модель „ткацтво” у діалектних текстах* / Н. О. Руснак // *Записки з українського мовознавства* : зб. наук. праць / відп. ред. О. І. Бондар. – О.: Астропринт, 2004. – Вип. 14 : Українська мова в синхронії та діахронії. – С. 145 – 152.

Гуйванюк Н. В. *Категорія часу в діалектних текстах мемуарного характеру „про своє життя”* / Н. В. Гуйванюк, Н. О. Руснак // *Діалектологічні студії. 5: Фонетика, морфологія, словотвір* / відп. ред. : П. Гриценко, Н. Хобзей. – Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2005. – С. 103–113.

Руснак Н. О. *Діалектні тексти про народження дитини як вияв екзистенційних знань* / Н. О. Руснак // *Функціонально-комунікативні аспекти граматики і тексту*: зб. наук. праць / ред. : І. Вихованець, Ф. Бацевич [та ін.]. – Донецьк : ДонНУ, 2004. – С. 285–290.

Руснак Н. О. *Мультидисциплінарний підхід до вивчення діалектного тексту* / Н. О. Руснак // *Слово і Текст* : зб. наук. ст. / наук. ред. А. Є. Нямцу. – Чернівці: Рута, 2005. – Вип. 2. – С. 348–357.

Руснак Н. О. *Образ наратора у прозових творах Юрія Федьковича* / Н. О. Руснак // Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. – Чернівці : Рута, 2005. – Вип. 274 – 275: Слов'янська філологія. – С. 352–357.

- Руснак Н. О. *Діалектний текст у лінгвальній системі координат* / Н. О. Руснак // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства : зб. наук. праць / відп. ред. М. І. Сюсько. – Ужгород : Ужгород. нац. ун-т, 2005. – Вип. 8 : зб. пам'яті проф. Василя Добоша. – С. 100–108.
- Руснак Н. О. *Інноваційний опис діалектного тексту* / Н. О. Руснак // Лексико-грамматические инновации в современных славянских языках : материалы II Междунар. науч. конф. (Днепропетровск, 14 – 15 апр. 2005 г.) / науч. ред. Т. С. Пристайко. – Днепропетровск : Пороги, 2005. – С. 355–358.
- Гуйванюк Н. *Словник буковинських говірок: лінгвістичний та культурологічний аспекти* / Ніна Гуйванюк, Наталія Руснак // Діалектна лексика: лексикологічний, лексикографічний та лінгвогеографічний аспекти : матеріали Міжнар. наук. конф. (Глухів, берез. 2004 р.) / ред. кол. : П. Ю. Гриценко, В. М. Куриленко, Г. С. Кобирилка. – Глухів: РВВ, 2005. – С. 24 – 31.
- Гуйванюк Н. В. *Функціональний аспект діалектного тексту* / Н. В. Гуйванюк, Н. О. Руснак // Актуальні проблеми металінгвістики : зб. наук. ст. : матеріали IV Міжнар. наук. конф. (Черкаси, 2005 р.) / ред. кол. : В. М. Брицин, К. Г. Городенська [та ін.]. – Черкаси: Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, 2005. – С. 171 – 174.
- Руснак Н. О. *Поверхнева структура діалектних текстів буковинських говірок* / Н. О. Руснак // Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. – Чернівці : Рута, 2005. – Вип. 276 – 277: Слов'янська філологія. – С. 383–390.
- Руснак Н. *Теоретичні засади діалектного тексту* / Наталія Руснак // Актуальні проблеми синтаксису: матеріали Міжнар. наук. конф. (Чернівці, 19–21 жовт. 2006 р.) / наук. ред. Н. Гуйванюк. – Чернівці : Рута, 2006. – С. 224–228.
- Руснак Н. О. *Лінгвістичні особливості обрядового діалектного тексту крізь культурно-національну призму* / Н. О. Руснак // Славянские языки: системно-описательный и социокультурный аспекты исследования : материалы Междунар. науч.-метод. конф. (Брест, 17–18 нояб. 2005 г.) / редкол. : Е. И. Абрамова, Г. В. Писарчук, О. А. Фалькина. / М-во образования респ. Беларусь. – Брест : Изд-во БрГУ им. А. С. Пушкина, 2006. – Ч. 1. – С. 209 – 213.
- Руснак Н. *Креативний характер мовомислення буковинців у діалектних текстах-легендах* / Наталія Руснак // Семантика мови і тексту: матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф. (Івано-Франківськ, 26 – 28 верес. 2006 р.) / ред. кол. : В. І. Кононенко (голова) та [ін.]. – Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2006. – С. 164–166.
- Руснак Н. О. *Історичні відомості та їх інтерпретація у діалектних текстах буковинських говірок* / Н. О. Руснак // Bukowina Tradycje i współczesność / red. : Z. Kowalski, H. Krasowska, J. Makar / Piła – Czerniowce – Suczawa, 2006. – P. 199 – 207.
- Руснак Н. О. *Когнітивна діалектологія – новий напрям мовознавства* / Н. О. Руснак // Українське мовознавство: міжвідом. наук. зб. – 2006. – № 36. – С. 84 – 88.
- Руснак Н. О. *Діалектні тексти про жіночу долю: спроба гендерного дослідження* / Н. О. Руснак // Мовознавчий вісник : зб. наук. праць / відп. ред. Г. І. Мартинова. – Черкаси: Брама – Україна, 2006. – Вип. 3. – С. 211 – 218.
- Руснак Н. О. *Діалектний текст про Пасху і його варіантні вияви в південно-західному наріччі* / Н. О. Руснак // Діалектологічні студії. 6: Лінгвістичний атлас – від створення до інтерпретації / відп. ред. : П. Гриценко, Н. Хобзей. – Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2006. – С. 303 – 311.
- Руснак Н. О. *Дискурсивний аналіз українського діалектного тексту про господарство* / Н. О. Руснак // Рідне слово в етнокультурному вимірі : матеріали Першої міжнар. наук.-практ. конф. (Дрогобич, 14 – 14 листоп. 2007 р.) / упоряд. : М. Федурко, В. Котович, Г. Філь. – Дрогобич: Посвіт, 2007. – С. 116–124.
- Руснак Н. О. *Категоризація мовомислення носіїв буковинських говірок* / Н. О. Руснак // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. – Чернівці : Рута, 2008. – Вип. 382 – 384 : Слов'янська філологія. – С. 238–244.
- Руснак Н. О. *Лінгвокультурний фон мовознавчих ідей Василя Сімовича, або Інтертекстуальність „Практичної граматики української мови” В. Сімовича* / Н. О. Руснак // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. – Чернівці : Рута, 2008. – Вип. 312–313: Слов'янська філологія. – С. 251–258.
- Гуйванюк Н. В. *Специфіка біблійної тематики у фольклорних різдвяних текстах (на матеріалі колядок с. Стебні Путильського району Чернівецької області)* / Н. В. Гуйванюк, Н. О. Руснак // Вісник Прикарпатського університету. Філологія (мовознавство): зб. наук. праць / наук. ред. В. В. Грещук. – Івано-Франківськ : Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ Прикарпат. нац. ун-ту ім. Василя Стефаника, 2008. – Вип. XIX–XX. – С. 92 – 98.

Руснак Н. А. *Обряды календарно-зимнего цикла на Гуцульщине: колядки с. Стебни Путильского района Черновицкой области* // Международный науч. симпозиум [„Актуальные тенденции в исследовании славянских языков, литератур и культур”] (Клуж-Напока, Румыния, 19 – 20 июня 2008 г.): тезисы докл. – Клуж-Напока : Universitatea Babeş-Bolyai Cluj-Napoca, 2008. – С. 59–60.

Руснак Н. О. *Магічне мислення носіїв буковинських говірок* / Н. О. Руснак // Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. – Чернівці: Рута, 2008. – Вип. 428 – 439: Слов’янська філологія. – С. 180–185.

Руснак Н. О. *Когнітивні параметри діалектного тексту* / Н. О. Руснак // Лінгвістичні студії : зб. наук. праць / уклад.: А. Загнітко (наук. ред.) [та ін.]. – Донецьк : ДонНУ, 2009. – Вип. 18. – С. 207 – 212.

Руснак Н. О. *Синтагматична структура діалектного тексту* / Н. О. Руснак // Науковий вісник Херсонського університету. Лінгвістика : зб. наук. праць / ред. кол. : В. Олексенко (голова) [та ін.]. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2009. – Вип. ІХ. – С. 266–270.

Руснак Н. *Творчий характер народно-розмовного мовлення буковинських діалектоносіїв* / Наталія Руснак // Вісник Прикарпатського університету. Філологія (мовознавство) / відп. ред. В. В. Грещук. – Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2009. – Вип. ХХІ – ХХІІ. – С. 35–38.

Руснак Н. О. *Діалектний текст про господарювання як семіотична одиниця* / Н. О. Руснак // Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. – Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2010. – Вип. 475 – 477: Слов’янська філологія. – С. 613–619.

Руснак Н. О. *Ремісничо-професійні відомості у мовній картині світу Івана Франка (на матеріалі оповідань Івана Франка у порівнянні з діалектними текстами)* / Н. О. Руснак // Іван Франко: дух, наука, думка, воля : матеріали Міжнар. наук. конгресу, присвяченого 150-річчю Івана Франка (Львів, 27 верес. – 1 жовт. 2006 р.) / відп. ред. І. Вакарчук. – Львів : Вид. центр Львів. нац. ун-ту імені Івана Франка, 2010. – Т. 2. – С. 264–275.

Руснак Н. О. *Гуцульські загадки про знаряддя праці* / Н. О. Руснак // Вісник Прикарпатського університету. Філологія (мовознавство) : зб. наук. праць / наук. ред. В. В. Грещук. — Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. Василя Стефаника, 2010. – Вип. ХХV – ХХVІ. – С. 154–158.

Руснак Н. О. *Категорія заперечення в буковинському діалектному дискурсі* / Н. О. Руснак // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. – Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2010. – Вип. 496 – 497 : Слов’янська філологія. – С. 73–79.